

Índex

Joana Raspall, poeta civil	7	El meu amic Joan	46
Introducció	13	El meu cant	47
		El noi lliure	48
A classe	18	El pallasso	49
Al lector de poemes	19	El paper en blanc	50
Amics	20	El pastor	51
Amistat	21	El piano	52
Amoretes	22	El silenci	53
Campaneta d'or	23	El tren	54
Cançó dels tres nans	24	El vent i jo	55
Cirurgia	26	El viatge	55
Col·laboració	27	Els amics	56
Coneixença	28	Els castellers	57
Consol	29	Els llibres (I)	58
Cultura	29	Els llibres (II)	59
D'amagat	30	Els nassos	60
De cara al cel	31	En Peret	61
Descans	32	Endreça	62
Desconegut	33	Enjogassades	63
Després del ruixat	34	Estimo les lletres	63
Dia de boira	35	Festa major	64
Divertiment	36	Festa	64
El balcó	37	Foc	66
El bes	38	Foscor a la platja	68
El brollador	39	Hora blavissa	69
El conillet	41	Idil·li	70
El dia que...	42	Instant d'èxtasi	71
El mal humor	43	Invitació (I)	72
El mar amic	44	Invitació (II)	73
El mar traïdor	45	Joc	74

Jocs	75	Mar trista	108
Juguem a ser...	76	Nadala per als nouvinguts	109
La cançó del poeta	77	Nena adormida	110
La cançó	78	Neu perfumada	111
La capseta	79	Nit de Nadal	112
La caseta	80	Nocturn	113
La difícil tria	81	Només...	114
La finestra	82	Non-non de Nadal	115
La fira	83	Oferiment	116
La forastera	84	Ofrena (I)	117
La llanterna	85	Ofrena (II)	117
La llengua pròpia	86	Paraules del vent	118
La meva estrella	87	Plugim	119
La mina abandonada	88	Podries...	120
La muntanya trista	89	Posta de sol	122
La neu	90	Què li darem al noiet de la mare?	123
La nit	91	Quietud (I)	124
La paraula bonica	92	Quietud (II)	125
La paraula	93	Rialles	126
La set	94	Si el món fos...	127
L'alegria	95	Si em feu dir la cosa...	128
L'amor jardiner	96	Silenci	129
L'armariet	97	Somnis	130
L'àvia feliç	98	Tardor trista	131
L'espera	99	Tornar a casa	132
L'estany	100	Tristor	133
L'estel	101	Tu, que em llegeixes...	134
L'estrella	102	Un dolç alè	135
L'examen	103		
L'home bo	104	Complicitats amb la poesia de Joana Raspall	137
Llagrimetes	105	Procedència dels poemes	140
L'únic estel	106	Bibliografia	144
M'acontentaria	107		

Joana Raspall: poeta civil

L'autèntica posteritat d'un poeta neix dels dos o tres versos que la gent de la seva tribu repeteix i transmet.

(Ricard TORRENTS, Folgueroles, 1937)

Parlar de Joana Raspall com a “poeta civil” pot semblar exagerat o, si més no, ambigu. Jo ja havia aplicat el terme a Miquel Martí i Pol, ja que diversos especialistes l'havien comparat amb Maragall o Verdaguer, almenys pel que fa a ressò popular. D'entrada, tant si partim de la definició de *civil* del diccionari de l'IEC (“Relatiu o pertanyent als ciutadans”), com si ho fem d'alguna definició del terme *poeta civil*, com la del professor Dario Puccini, de la Universitat de Roma (“Poeta que vol viure i representar la veu general de la majoria o de la suposada majoria popular del seu país.”¹), podem entendre el terme com el poeta compromès amb el seu poble, amb la seva comunitat. I no aniríem pas desencaminats, aplicant-lo a Joana Raspall: recordem-ne poemes com “La llengua pròpia”, “Sant Jordi”, “Endavant”...

Sense negar aquesta lectura del mot *civil*, em voldria referir més aviat a un aspecte poc tingut en compte en parlar de la majoria de poetes nostres: l'apropriació que una part de la societat ha fet de la seva poesia, o a l'ús social de la poesia.

No recordo si aquesta lectura que voldria proposar per a la poesia de Joana Raspall me la va inspirar *El cartero y Pablo Neruda* (1994), aquella magnífica pel·lícula en què un carter de poble fa adonar a tot un premi Nobel que la poesia més que de l'autor és de qui la necessita. Jo diria que ja m'ho havia plantejat abans, en veure com la societat té necessitat de poetes per a les celebracions o els moments de dol, per a alguns aprenentatges...

L'obra de Joana Raspall, sobretot a partir de la celebració de l'any Joana Raspall (2013), ha esdevingut una font inesgotable d'un bé tan poc material com és la poesia, però tan necessari per expressar el dolor, la joia, la tendresa, que no tothom té la capacitat de crear, però que tots necessitem en algun moment.

1. <<http://www.miguelhernandezvirtual.es/new/files/Actas%20I/ponencia10.pdf>> [Consulta: 7-3-2018].

Aquest paper de **poesia al servei del seu poble** és el que voldria destacar en el pròleg per a aquesta antologia dedicada als sentiments, fonamentals en qualsevol obra poètica, i encara més en l'adreçada a infants i joves. Intentaré mostrar tot seguit que aquests darrers anys l'autora de *Jardí vivent* comença a fer companyia a Verdaguer, Maragall, Espriu o Martí i Pol en aquest acompanyar la gent del seu Poble, en majúscula, perquè supera l'àmbit estricte de Sant Feliu de Llobregat, com veurem.

En quins casos la societat civil usa l'obra de Joana Raspall? Sense ànim d'exhaustivitat i sense exemplificar-ho gaire, ja que es tracta d'un pròleg, en destacaré tres: el pedagògic, el social o civil i l'artístic.

Els usos pedagògics són els que més han crescut arran de l'any Joana Raspall. La seva poesia, la trobem en llibres de text; en totes les pàgines web de poesia per a ensenyants; en activitats pedagògiques molt diverses (museus, festivals, centres de recursos pedagògics..., i els propis centres, naturalment), com demostra una busca, per limitada que sigui, a la xarxa. També és significativa la presència de la poeta en les antologies recents, tant les generals, com les escolars. No voldria acabar aquest apartat sense destacar-hi l'*app* feta pel seu net, el periodista Ernest Cauhé, *Un món de poesia*, que ja compta amb una edició en anglès (*A world of Poetry*) i que ell mateix ha definit com “una aventura gràfica i interactiva inspirada en l'univers de les paraules de la poeta”. I hi afegeix: “els jocs inclosos serveixen per a aprendre (...) per a adquirir valors com l'amor, l'amistat i la solidaritat, tan presents en l'obra de l'escriptora, lexicòloga i bibliotecària.” (*Vilaweb*, 11-2-2016). Uns valors que el lector trobarà ben triats i agrupats en aquesta antologia que Josep M. Aloy ha preparat amb tant d'encert. Si algú dubtava del pes de l'obra de Raspall en l'educació catalana, permeteu-me una afirmació de Juanjo Caballero a *El diari de l'educació*, i que no em sembla pas exagerada: “Uns 150.000 nens llegeixen cada any els poemes de Joana Raspall, presents en gairebé tots els llibres de text.”²

Pel que fa als usos socials o civils, hem constatat que són molt diversos i presents en bona part del teixit social del país, en commemoracions, en activitats lúdiques de biblioteques i institucions, en la creació literària d'altres autors, etc. És un degoteig constant, sobretot des del 2013, que miraré d'esbossar tot seguit. Comencem per l'ús més popular i anònim,

2. <<http://diarieducacio.cat/el-mon-de-poesia-de-joana-raspall-arriba-a-lunivers-digital>> [Consulta: 18-3-2018].

però un reflex clar de com està calant la poesia de la Joana. Qui no ha rebut, sobretot a través de les xarxes, felicitacions, principalment nadalenques, amb poemes seus? I podríem seguir amb reproduccions de poemes en homenatges i festivals, en butlletins i revistes... d'entitats molt diverses. A l'altre extrem, podríem dir, comencem a trobar recordatoris i esqueles amb versos de la Joana. No podem acabar aquest, diguem-ne, subapartat sense fer referència a les nombroses "Hores del conte" que les biblioteques del país han dedicat i dediquen a la poeta. I encara a la lectura de llibres seus en més d'un club de lectura infantil i juvenil.

La presència a les xarxes (a part de les relacionades amb l'ensenyament, a què ja ens hem referit), també augmenta cada dia: la trobem a la majoria de pàgines web i de blogs de poesia, tant infantil i juvenil com d'adults. Però la presència dels seus poemes a la xarxa va molt més enllà. Per exemple al popular *Rodamots. Cada dia un mot*, coordinat per Jordi Palou, hi trobem paraules provinents de poemes de la Joana. *Minimàlia*, un butlletí nascut de *Rodamots*, també n'inclou, etc. No cal dir que els blogs i les revistes digitals de LIJ (Literatura Infantil i Juvenil) també li han dedicat i dediquen espais: la revista *Cornabou*, d'Andreu Sotorra; el blog *Mascaró de Proa*, de Josep M. Aloy; el blog *Llibres al Replà*...

La presència a YouTube de recitacions, musicacions, espectacles sobre poemes de la Joana és espectacular. Només fent una cerca senzilla ("Joana Raspall YouTube") ens surten més de 32.000 resultats, molts dels quals, val a dir-ho, són treballs escolars; però que, malgrat tot, són una mostra de com és de viva i productiva la poesia de l'autora d'*Ales i camins*. I no podem acabar aquest subapartat sense destacar dos blogs que es fan ressò de tota mena d'activitats a l'entorn de la poeta: Eixam d'amics de la Joana Raspall, nascut el 2013 i ben actiu, i el blog d'Imma Cauhé, una de les filles de la Joana, que recull tot el que li arriba relacionat amb la seva mare.

Si passem a la presència de la seva obra en la creació d'altres autors (pròlegs, epígrafs, contes...), també comença a ser-hi freqüent. En poden ser bons exemples dues novel·les juvenils de Gemma Pasqual, concretament *Xènia*, *#KeepCalm i fes un tuit* i *Xènia, estimar NO fa mal* (Barcanova, 2015 i 2016), en què Joana Raspall apareix al costat de Pere Quart, Maria-Mercè Marçal, Vicent Andrés Estellés... També la trobem al pròleg a *Poesia Completa* de Marc Granell, esmentada al costat de Miquel Descot i Josep Maria Sala-Valldaura.³ Encara podem dir que un llibre de

3. Francesc Calafat: pròleg a Marc Granell, *Poesia Completa 1976-2016*. Institució Alfons el Magnànim, València, 2017, pàg. 19.

biblioteconomia porta per títol un vers de la Joana: *Verticals parterres*.⁴ O que Anna Manso va escriure *Joana Raspall, i un tresor de paraules*, per al programa *Una mà de contes* de TV3 (2014), una aproximació a la vida de la poeta; com també ho és el conte *Joana de les paraules clares*, de Muntsa Fernández i Mercè Galí (El Cep i la Nansa, 2013).

No podem acabar aquest apartat sense referir-nos als reconeixements que Joana Raspall ha rebut, i va rebent: la Medalla d'Or de la ciutat de Sant Feliu de Llobregat (1993), la Creu de Sant Jordi (2006), la Medalla al Treball "President Macià" (2010) o el Premi de la Crítica Serra d'Or de LIJ (2013) per la seva trajectòria. També hem de tenir en compte que ja comença a obrir-se camí entre el nomenclàtor del país, tant pel que fa a vies com a edificis públics, especialment biblioteques escolars, cosa que li hauria agradat especialment. També hem de considerar un reconeixement que dos premis del Baix Llobregat portin el seu nom: el Concurs de Relats Breus per a Dones Joana Raspall i el Premi Joana Raspall i Juanola de Pedagogia i Divulgació.

Pel que fa als usos artístics, hem d'assenyalar que es va obrint camí entre els artistes plàstics, però que ha irromput amb força en el món de la música i del teatre. En les arts plàstiques, Sílvia Arniches ha convertit en peces d'art diversos poemes seus. Conxi Rosique li ha dedicat uns grafismes, exposats amb el títol de "Solcs"; cinquanta dels quals han estat recollits en un volum del mateix títol, publicat per Gregal (2018). I encara l'exposició titulada "L'àvia feliç", en què una quarantena d'artistes, sota la direcció d'Ignasi Blanch, han il·lustrat poemes de la Joana i que s'ha pogut veure a diverses localitats del país.

Pel que fa al teatre, tot i que hi ha molts grups que han inclòs poemes de la Joana als espectacles, voldria destacar-ne tres de basats en poemes seus: *Meitat tu, meitat jo*, de titelles Marduix; *Com un mirall* i *Els secrets de la Joana*, tots dos del grup El Somni del Drac. En el món de la música hem d'assenyalar que se n'han musicat molts poemes. Alguns s'han editat en CD, d'altres només s'han penjat a internet; alguns han estat fets per professionals, d'altres per persones gairebé anònimes. Tots comparteixen la voluntat de difondre uns textos molt musicals de per si i carregats de missatges. En voldria destacar alguns: la Companyia

4. Montserrat Comas Güell: *Verticals parterres. La planificació bibliotecària a Catalunya. El Penedès com a exemple*. Institut d'Estudis Penedesencs, 2017. L'autora hi reproduïx el poema al qual pertany el vers, "Biblioteca en repòs" (pàg. 11).

Poètica Rapsòdia, dirigida pel mestre i músic August Garcia; els dels músics i cantants que van participar, l'any 2013, a l'homenatge que se li va fer al Turó Park; i diverses edicions com la de dos cançoners a càrrec de Jordi-Lluís Rigol,⁵ un projecte per a l'aprenentatge musical titulat *Xilofonada poètica*⁶ i les musicacions de Joan Josep Blay incloses a *Rosa Joana i les set magnífiques*.⁷ I hi podríem afegir presència en obres de cantants com Toni Xuclà, Joan Dausà, Roba Estesa, Xavier López, Carles Cuberes... Pel que fa al cinema, hem d'esmentar un documental d'Antonio Caballero, *Vida i obra de Joana Raspall*, projectat en diversos homenatges a la poeta, i l'entrevista que li va fer Pep Puig, que TV3 va emetre pel centenari i que encara trobem a la xarxa.

No hi ha dubte, crec, que Joana Raspall es mereix el qualificatiu de “poeta civil”; i tampoc n'hi ha que edicions com aquesta, i les anteriors (*Bestiolar de Joana Raspall* i *Olor de Maduixa*), així com la publicació de la seva poesia lírica completa, *Batec de paraules* (El Cep i la Nansa, 2013) hi aniran contribuint i ampliant els camps en què la poeta es farà cada dia més present i necessària per al seu poble.

Pere Martí i Bertran

5. *Cançoners*, núm. 6 i núm. 10 (a cura de Jordi-Lluís Rigol). Barcelona, Editorial Dinsic, 2003 i 2005.

6. Rosabel BOFARULL: *Xilofonada poètica. A partir de poemes de Serpentine de versos, de Joana Raspall*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2015.

7. *Rosa Joana i les set magnífiques*. Idea i text de Miquel DescLOT. Poemes de Joana Raspall. Música de Joan Josep Blay. Il·lustracions de Mercè Galí. Edicions Vitella, Belcaire d'Empordà, 2014.

Introducció

Qui és Joana Raspall?

Joana Raspall i Juanola va néixer l'1 de juliol de 1913 al barri barceloní de la Barceloneta. Al cap de tres anys la família, que vivia al Masnou, es va traslladar a Sant Feliu de Llobregat, on va residir des de llavors.

Als catorze anys va començar la seva activitat literària, sempre en català. Va cursar els estudis de comptabilitat. Les seves primeres publicacions van aparèixer a les revistes locals dels anys vint i trenta del segle passat.

Va encapçalar una campanya per demanar una biblioteca infantil a Sant Feliu. El seu amor als llibres la va portar a preparar-se per a les proves d'accés a l'Escola de Bibliotecàries. Va fer les pràctiques a la biblioteca de Vilafranca del Penedès, i després, en acabar els estudis, també hi va treballar fins al final de la Guerra Civil.

Juntament amb una companya de feina van salvar part del fons de la biblioteca, sobretot els llibres catalans, per evitar que caiguessin en mans dels soldats de Franco; totes dues van viatjar amb els llibres fins a Barcelona, amb una comitiva de camions de soldats republicans.

Després de la guerra, es va posar a treballar d'administrativa i el 1941 es va casar amb el doctor Cauhé, metge i cap de Sanitat de Sant Feliu, amb qui va tenir tres filles i un fill.

Aviat va reprendre la seva tasca literària i va començar a escriure i a publicar textos en català en els espais tolerats per la censura: Jocs Florals, concursos literaris i festes populars. També va rebre a casa seva tothom qui volia fer classes de català i va començar la creació de les fitxes de mots sinònims, que anys després donarien vida al *Diccionari pràctic de sinònims* (1972), el *Diccionari de locucions i frases fetes* (premi Marià Aguiló de l'IEC 1986) i el *Diccionari d'homònims i parònims* (1988).

La seva tossuderia per apropar la poesia a la gent jove va permetre crear, el 1974, el Premi de Poesia Martí Dot, dirigit a poetes joves. També va promoure la creació de la col·lecció de teatre infantil en català a l'editorial Edebé per a la qual va escriure tres obres per a infants i joves, una de les quals, *El pou*, va rebre el Premi Cavall Fort 1969.

En la seva obra literària destaca la poesia, i en concret la poesia infantil i juvenil, però abasta molt més que això i ha publicat llibres de poesia per a joves i adults. També és autora d'una novel·la, *Diamants i culs de got* (2007) i més tard d'*El calaix del mig i el vell rellotge* (2010). El 2008 publica un recull de relats, *El cau de les hores*. Les tres obres editades a la desapareguda editorial Abadia. L'any 2013, poc abans de morir, El Cep i la Nansa recull en un sol volum tota la seva poesia lírica per a adults sota el títol *Batec de paraules*. Joana Raspall va morir el dia 4 de desembre de 2013, durant l'any del seu centenari ple de reconeixements i d'homenatges emotius de tot el país.

La poesia per a nois i noies de Joana Raspall

Joana Raspall va publicar el seu primer llibre de poemes per a nois i noies l'any 1981 amb el títol *Petits poemes per a nois i noies* (Daimon). En aquells moments tenia 68 anys! No va ser fins al 1996, quinze anys després d'aquell primer títol, que Baula va publicar el seu segon llibre, *Bon dia, poesia!* Raspall tenia, doncs, vuitanta-tres anys! I a partir d'aquell moment la seva capacitat creadora ja no va tenir aturador: només un any més tard, el 1997, La Galera publicava *Degotall de poemes*, i el 1998 tres editorials van publicar un llibre de Raspall: *Com el plomissol* (La Galera), *Pinzellades en vers* (Baula) i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, *Versos amics*. Dos anys després —el 2000— Publicacions de l'Abadia de Montserrat publicava *Serpentines de versos*, i el 2002, La Galera, *Escaleta al vent*; el 2003, Baula, *Font de versos*, i La Galera, *A compàs dels versos*. El 2004, quan l'autora complia noranta-un anys, Publicacions de l'Abadia de Montserrat tancava la publicació de la seva obra poètica per a infants amb *Concert de poesia*. Per tant, entre el 1996 i el 2004, és a dir, en vuit anys, havien aparegut deu reculls de poemes.

La mitjana de poemes per llibre es troba entre la cinquantena i la seixantena i la suma total és de 632. Acostumen a anar dividits en apartats temàtics d'entre els quals destaquen, especialment, els elements, la natura, el temps, els animals, les plantes, les persones, els sentiments... Sovint en un mateix poema apareixen alhora dos o tres d'aquests temes. Aquest conjunt de dotze llibres i 632 poemes constitueixen una mina, un tresor, un niu de sensacions, de petites i agradables manifestacions de bonhomia, d'encoratjament, d'estímul..., en definitiva, de saviesa, d'una càlida saviesa.

A partir de la publicació de *Concert de poesia* (2004), ja només s'han editat reculls diversos de poemes i contes ja publicats, com ara: *El meu*

món de poesia (El Cep i la Nansa, 2011), format per trenta-dos poemes dels quals trenta ja havien aparegut en altres llibres; Publicacions de l'Abadia de Montserrat ha editat dos reculls més: *46 poemes i 2 contes* (2013) i *8 contes i 18 poemes* (2014). Editorial Mediterrània ha tret el recull *Divuit poemes de Nadal i un de Cap d'Any*, dels quals deu són inèdits, També el 2013 l'editorial Baula publica *Poemes per a tot l'any*, un recull de dotze poemes, un per cada mes de l'any. Finalment, l'any 2017 l'editorial Barcanova reedita *Petits poemes per a nois i noies*, el primer llibre de poesies que l'editorial Daimon havia publicat l'any 1981. A tot aquest conjunt de publicacions cal afegir-hi, és clar, el *Bestiari de Joana Raspall i Olor de maduixa* (a cura de Josep Maria Aloy i amb il·lustracions d'Anna Clariana), ambdós volums publicats a Nandibú, la col·lecció infantil i juvenil que va iniciar Pagès Editors el 2014.

Com és la poesia de Joana Raspall?

Els poemes infantils de Joana Raspall tenen uns ingredients que els fan molt atractius i que pretenen sempre implicar-hi el lector. En primer lloc, s'hi observen unes ganes enormes d'escriure, una gran passió per les paraules, tot i que la poetessa és conscient que les paraules mai no seran prou lluminoses per descriure un paisatge, una mirada o un sentiment.

La seva obra poètica destaca per una visió personal, candorosa i amb espurnes d'il·lusió sobre moments i fets de la vida i del món que ens envolta. Molts dels poemes tenen un regust de cançó tradicional i destil·len alegria i bon humor.

Els poemes tracten sobre temes i sensacions ben païdes i mesurades i, per tant, plenes de saviesa i d'experiència vital, i estan escrits amb delicadesa i amb un vocabulari cuidat i precís. Talment com si l'autora s'aturés en determinats moments màgics de la seva vida i els fotografiés amb els seus versos, sempre disposada a oferir-los al lector, de manera gratuïta i generosa. La natura, les plantes, els animals, els elements, el temps... són temes recurrents que els aprofita també per mostrar un esperit solidari i afectuós.

Tot és vida i vitalitat. Qualsevol element, objecte, detall, impressió, sentiment... és motiu per a un nou poema, breu, delicat, senzill, positiu, encoratjador, estimulante, sempre conscient que *als mots hi ha l'ànima de tota la gent*. Els sentiments de solidaritat, de treball en equip, d'ajuda a qui més ho necessita, espurnegen arreu. Tan aviat juga amb les

paraules, amb tocs d'humor, com expressa els sentiments més diversos i variats manifestant sempre desitjos intensos a favor d'aquells valors inqüestionables. En molts d'aquests poemes l'humor entremaliat dels protagonistes es proposa arrencar un somriure al lector.

L'obra de Joana Raspall ha estat àmpliament reconeguda especialment durant l'any del seu centenari. Escriptors, crítics, mestres, bibliotecaris, llibreters... i també algun polític, es van llançar a fer-li un reconeixement vibrant i d'una calidesa humana com correspon a una autora estimada.

El llibre que tens a les mans

Amb sabates de molsa, el llibre que tens a les mans, és el tercer volum d'aquesta antologia de poemes de Joana Raspall publicada per Pagès Editors. A *Bestiolar de Joana Raspall* es parla de bestioles i a *Olor de maduixa* els "arbres, plantes, flors i fruits" en són els protagonistes. En aquest tercer volum, doncs, s'han recollit els poemes que parlen dels sentiments o que giren al seu entorn. En total són cent divuit, ordenats alfabèticament pel títol.

De fet, la major part dels poemes de Joana Raspall apelen als sentiments; als sentiments i a les emocions. Des del primer poema del recull "Al lector de poemes", que ens parla de l'*embruix de les paraules*, fins a l'últim poema del llibre "Un dolç alè", que tracta els versos com si fossin *onades vives fetes de lletres amb so de cristall*, el centenar llarg de poemes del llibre volen convèncer els lectors que sempre és millor ajudar i compartir que no pas barallar-se i discutir-se i, per tant, és millor ser feliç estimant i tenint en compte els altres.

Un exemple molt clar el trobem a "Cirurgia", un poema inclòs en el primer volum, però que l'hem tornat a incorporar, perquè, a part de ser un excel·lent poema, potser un dels millors de Joana Raspall, reuneix els tres temes d'aquests tres volums: les bestioles —la papallona i l'aranya—; s'hi esmenta una rosa i, tracta de sentiments molt profunds com són la solidaritat, l'amistat i el fet d'ajudar i compartir. L'exemple és molt clar: una papallona ha perdut una ala i la rosa li deixa un dels seus pètals, un pètal que l'aranya, experta en fils de seda, li cosirà i així podrà tornar a volar.

Durant la lectura d'aquests poemes els lectors anireu descobrint quins són els temes més habituals i quines són les emocions i sentiments que se'n desprenen. Així, per exemple, el mot "compartir" és un dels sentiments que més hi abunda. En el poema "Invitació I" (*Font de*

versos), hi podem llegir: “Fugim del soroll / i busquem la calma / on compartirem / les nostres paraules...”. I al poema “Amistat” (*Pinzellades en vers*), hi diu: “T’allargo la mà estesa / per si vols venir amb mi. / Una pena amagada / també es pot compartir”.

Per poder compartir cal una bona amistat. I aquesta qualitat és una de les més presents en aquest tercer recull. Una amistat que es desprèn de la generositat. Ens cal ser amics de tothom, fins i tot, d’aquells que encara no coneixem, com s’expressa a “Desconegut” (*Versos amics*), o bé amic dels animals i de la natura, i, fins i tot, d’alguns objectes que ens poden ajudar a ser una mica més feliços, com els llibres. A “Els llibres” (*Pinzellades de versos*), diu: “amb els llibres per amics / no et faltarà companyia. / Cada pàgina pot ser / un estel que et fa de guia”. En el poema “Podries” (*Com el plomissol*), Joana Raspall transmet un missatge molt profund quan parla dels països pobres que estan en guerra; el poema acaba: “Si tu fossis nat / a la seva terra, / la tristesa d’ell / podria ser teva...”.

Joana Raspall vol que riguem i fa que mirem el món amb una visió més positiva. A “Els nassos” (*Versos amics*), en què s’explica que els núvols s’han disfressat de nassos, diu: “Ells esperen només que rigueu / i després els veureu que es desfan / cel enllà, a llevant o a ponent”. Per tenir i conservar les amistats cal ser sincer i la veritat ha de presidir tots els nostres actes i conductes: “Vull un balcó sobre els cors / per destriar les mentides / i guardar les veritats / com a tresor” (“El balcó”, *Degotall de versos*). Enamorar-se és un dels sentiments més tendres que pot tenir una persona, i això ho podem veure a “El dia que...” (*Serpentines de versos*): “però el dia que tu deixis / de mirar-me amb ull seriós / i se t’escapi un somriure... / ai, que amics serem tots dos!”.

T’hem donat, estimat lector, unes petites pautes perquè puguis entendre millor aquests poemes i així assaborir-ne tota la plenitud i sensibilitat. Si en fas una lectura pausada tu mateix trobaràs un pilot més de detalls que t’ajudaran a captar l’emoció i els sentiments que Joana Raspall va sentir mentre els escrivia. Passa-t’ho bé i deixa’t endur per la bellesa d’unes paraules escrites per una excel·lent poeta.

Josep Maria ALOY

A classe

No es deu pensar que l'he vista
quan de reüll em mirava
mentre jo feia el distret...
Escric, i la mà em tremola...
a més de fallar el problema,
ni sé les faltes que he fet!

Al lector de poemes

Llegeix a poc a poc.
El vers té pes i ales;
s'endinsa al fons del cor
i forja les sagetes
que vencen temps i espai.

Respira a poc a poc
l'embriex de les paraules,
i fes-te'n un tresor
de ritme i harmonia
que ja no et prendran mai.

Amics

De tota la colla
són els més amics;
l'un és nat a l'Àfrica,
l'altre és fill d'aquí.
Pell blanca, pell negra...
són ben diferents;
si només s'assemblen
pels ulls i les dents!
Parlant amb rialles,
mentre van jugant,
amb poques paraules
sempre s'entendran.
Per deixar la «bici»
només cal dir: «té»,
i per regradar-ho
els basta: «molt bé!»
Xutar la pilota
és com conversar:
un peu pot dir: «meval!»
o bé: «teva, va!»
Quan l'un té moneda
per comprar un llamí,
tria un tros de coca
que es podran partir,
que l'altre té boles
de banús pintat,
i li'n dona alguna
sempre que han jugat.

Amistat

L'engruna de tristesa
que t'endevino als ulls,
quin mal vent l'ha sembrada?,
a quin jardí la culls?
T'allargo la mà estesa
per si vols venir amb mi.
Una pena amagada
també es pot compartir.

No cal que me l'expliquis;
no t'ho preguntaré.
El sol, sense preguntes,
escalfa, i ens fa bé.

© del text: Hereus Joana Raspall C.B., 2018
© de les il·lustracions: Anna Clariana i Muntada, 2018
© de la tria, l'edició i la introducció: Josep Maria Aloy i Bosch, 2018
© del pròleg: Pere Martí i Bertran, 2018

© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2018
Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat

Primera edició: octubre de 2018

ISBN: 978-84-1303-026-5

DL L 1.064-2018

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

◀ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.